Ч. 239 (13.187). Львів, четвер 27. жовтня 1932. Poоktuwe optatę zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед сесією сойму.

Львів, 25. жовтня 1932.

Декрет про скликання сойму ще не підписаний, але за кілька днів минає остаточний конституційний термін, в якому треба його скликати. Можливо, що цим разом знову повториться забава, що зараз на першому засіданні сойму, або й перед його відкриттям, сесія буде відложена ще на один місяць — теж згідно з буквою (не духом) конституції. Але мабуть таки 3. листопада розпічнеться „нормальна“ праця нової сесії, нормальна в „лапках“, бо чейже важко казати про нормальне функціонування парляментарної машини, яка 7 місяців у році відпочиває, а впродовж 5-ти місяців має полагодити і державний бюджет і безліч справ внутрішньої, закордонної й господарської політики та ще й перевести дискусію над всією сучасною ситуацією і минулим безпарляментарним періодом!

Річ ясна, що сам реєстр справ, які є в Польщі досіль неполагоджені, і тих, які напевне ріжні політичні групи у соймі порушать або які порушити треба, — само перечислення тих справ надмірно роздуло би вузькі рямці короткої статті. Правда, ми привикли до того, що в Польщі „нічого не діється“, але цей безрух і спокій дуже здогадні. Під впливом незалежних від писаних розпорядків та урядових інституцій пливких суспільно-економічних явищ та змінливих внутрішніх і міжнародніх відносин, міняються настрої, міняється уклад сил, поринають у хвилях забуття й неактуальности старі ідеї та виринають нові, як життєва конечність. І тому навіть після найбільш „мертвого“ сезону, якщо лише той сезон тріває аж сім місяців, — мусить назбиратися чимало справ, та в кожному разі більше справ, ніж їх можна в короткому 5-ти місячному часі совісно проаналізувати й вирішити.

Тому згори треба рахуватися, що ця сесія, як і попередні в останніх роках, перетвориться передовсім у молотільню державного бюджету на 1933-4 рік та безлічі урядових законопроєктів, і що сам бюджетовий прелімінар та всі інші зголошені законопроєкти стануть обовязуючими законами в такому рекордовому часі, що фізично не буде можливо ввести туди якінебудь суттєві зміни. Другою характеристичною рисою сесії буде напевне те, що „політікум“ буде стушовуване президією сойму та санаційним Бльоком у користь справ господарських, а господарські будуть трактовані на площиніноторійного урядового оптимізму. Можна теж згори вважати річчю певною, що назовні клюб ББ буде виступати солідарно, а може навіть манїфестуватиме свою спаяність і одностайність, щоби — по наказу згори — ослабити польській прилюдній опінії враження того організаційного, ідеольогічного та навіть етичного розкладля, про яке свідчила афера ославленого „Тасємки“-Семпонтковського і його фондів на „партійні цілі“, справа сен. Виростка, атаки за адвокатські заробітки сен. Левенгерца, кампанія санаційного „Пшелому“ проти ультрасанаційного „Ілюстр. Курєра Цодз.“ й персонально проти посла Маріяна Домбровського, боротьба внутрі ББ поміж групою картелів і т. зв. хліборобськими послами, різниці думок поміж керманичами міністерства фінансів і т. д. і т. д. Без огляду на глибінь цих „фамілійних“ сварок та значіння розбіжностей — назовні соймова опозиція стоятиме знову проти одноцілого фронту клюба ББ, який певне знову в усіх вирішних моментах не буде навіть вдаватися в дискусію, лише скористає з права — майоризації.

З огляду на все те недалеке відкриття соймової сесії у Польщі не цікавить ані самого польського громадянства ані навіть самих політиків. При існуючій системі сойм не має значення — бо є санаційна правда, яка рішає про ставлення прилюдної опінії до всяких парляментарних праць.

Реформа конституції, про яку ми чували колись, що від неї залежить і доля польської держави і володіючого санаційного табору — так страшенно стратила на актуальності, що з сами автори тої ідеї перестали пригадувати її. Потім чували про найважливіше завдання уряду й ББ: перевести реформу адміністраційного устрою держави. Швидко й ця справа зблідла і про неї якось не чути. Самоуправний закон спочиває в Адміністраційній Комісії. На першому плянї стоять справи господарські, але як можна ждати якихось конкретних позитивних вислідів із соймової сесії, коли внутрі самого урядового табору нема — як вище згадано — однозгідности поглядів на боротьбу з доріжнею, на вирівнання „ножиць“ поміж хліборобськими продуктами та промисловими фабрикатами, на ціни монополів і державних підприємств, на доцільність картелів і їх торговельну політику, на хліборобські податки й податкові залеглости великої земельної власности, на нові екзекуційні приписи... І тому, хоч осередком уваги і є господарські справи, а проте й дебата над тими справами буде мабуть ґільотинована — та згори практично безвиглядна.

Чи на такому загальному тлі парляментарних відносин у Польщі, господарських відносин у краю й персональних та ідеольогічних відносин у ББ дійде до поважної дискусії (хоч би тільки дискусії!) ще й над іншими справами, що зайшли у міжчасі, або які є тепер актуальні, треба в цьому глибоко сумніватися. Істнує напр. все ще „в завішенні“ проблема національної політики, в якій теж ніби „нічого не дієтьея“, але яка від часу до часу здрігається від відгуку подій, що нібито від національно-політичної ділянки стоять осторонь. Адже в міжчасі, в безпарляментарному періоді, відбулися ліські події й поліські, перейшла на підставі декрету т. зв. реорґанізація судівництва, появився цілий ряд шкільних розпорядків, — маємо врешті зовсім свіжу, небувалу досі на наших землях, історію з літочними молитвами!...

Кожний парляментарний клюб, від польських ендеків, соціялістів і людовців аж до кожного „меншинного“ клюбу, привезе на найближчу сесію повний мішок наболілих справ та тем свого заінтересування. Лише один клюб — ББ — не матиме „ніяких“ справ до парляменту. За нього думає уряд, а він буде лише дбати, щоб оті мішки неприємностей якнайтісніше шнурувати, щоб із них якнайменше видісталося на денне світло. Чи це велика для держави користь, щоб оті справи в мішках дусилися — це інша річ...

Таким можна собі згори вже нині уявити образ найближчої польської соймової сесії. Він похмурий, невеселий і — нецікавий.

—o—

Там, де були Дніпрові пороги...

З ПРИВОДУ ВІДКРИТТЯ ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

(Поміж активи. — Петровський-батько і Петровський-син. —Суперечні тенденції на заході і сході Европи. — Враження з автопсії. — Фронт і московське запілля.)

I.

Торжественне святкування покінчених зусиль над Дніпром, де амбіції пятилітки, соціяльне змагання робітництва і техніка заграничних інжинірів з американцем Купером на чолі створили ґіґантну гідро-електричну станицю — це безперечно замітна подія в житті Радянського Союзу. Зокрема для нас факт повстання могутнього джерела енерґії на українській національній території настільки поважний, що ми — якщо залишимо на боці чуттєвий момент, який багатьом із нас каже ворожо ставитись до всіх починів по ту сторону Збруча — мусимо цей факт бодай завважити. А коли завважимо і приглянемось йому, тоді запишемо Дніпрельстан поміж активи нашого майна. І тишком будемо радіти...

Бо справа не в захопленні червоних володарів, не в змісті святочних промов, не в закликах радянських достойників, аби поїхали й оглянули Дніпрельстан ті, що ще не вірять у життєздатність комуністів. Справа врешті не в патосі казьонних віршоробів, почавши від Демяна Бедного з його поемою „Пороги“. **Справа у тріваній вартости, у цінному, монументальному надбанні, якого вік довший від віку режимів, від віку займанщини.** Справа у 810 тисячах парових коней, що нестимуть електричну струю на оба береги Дніпра, у приборканні хвиль Дніпрової течії, що тільки „ревіли та стогнали“ досі.

Дві події зійшлись на радянському Сході Европи. У часі, коли „всеукраїнський староста“ Петровський-батько радів памятником більшовицької творчости, Петровського-сина дискваліфікували як партійця. Біля „Великого Запорожа“ відкривали Дніпрельстан, а водночас у Москві відкривали та ліквідували праву опозицію в комуністичній партії. І як одно свідчити мало про життєздатність комунізму, так друге доказувало його внутрішню слабість. Бо разом з Петровським-сином найшлась неабияка еліта, а Зіновєв, Каменев та інші матадори з боєво-пролетарським минулим та небуденними заслугами для справи комунізму. „Централя реболюційних груп у Москві сторпедована“ — голосило московське радіо, заповідаючи зруйнування небавком кулацько-опозиційних гнізд, що розкинулись по просторах аграрної України.

Не диво, що заграничні кореспонденти, які виїхали з Москви на Україну на свято Дніпрельстану, заговорили передовсім про „чистку“ в комуністичній партії на сторінках західно-европейської преси. Черговий сумерк недавніх божків комунізму притьмив яскраві написи електричних світел на Дніпрельстані...

II.

Німецький публіцист Ф. Зібург (F. Sieburg) підглянув два цікаві процеси, що проходять тепер в Европі, оба незвичайно характеристичні для сучасної доби цивілізованого світа. Він спинився над ними в останньому зшитку нюйоркського місячника „The Forum“. Ось вони: **на заході — боротьба з технічним поступом, на сході — ентузіязм для техніки.**

„Тепер Европа хоче спинити божевільний розгін технічного поступу і заходиться біля того, аби завернути його назад“ — каже Зібург. Бо завдяки технічному розгонові техніки продукція стане тираном людства, а консументи її невільниками, що зітхають до примітивних форм життя. Це „побожне бажання“ реалізують тепер на скору руку в Німеччині, де розмах технічного поступу був особливо великий, значно більший, ніж темпо економічної еволюції у Франції. Німецький націоналізм пробує повернути колесо історії і промислову країну перемінити в рільничу. Разом з Німеч-

а пою також інші народи пробують рятуватись спиненням дальшого еволюційного розвою техніки, добачуючи в тому розвою спричинника нинішніх злиднів.

Проте є одна країна в Европі, яка всупереч усьому вірить у благодать техніки. Це Радянський Схід.

„Вона шанує електричність, мов справжнє божество, а радянський уряд вірить, що істнування більшовизму запевнить тоді, коли обдарує край системою продукції ще більше досконалою, як та, яка закріпилась на теренах західної Европи".

І автор доходить до парадоксального заключення:

„Якщо — пише він — німецький націоналізм і російський більшовизм ітимуть дальше по наміченій дорозі, то Европа швидко виглядатиме інакше, ніж досі: хмародери виростуть на Уралі і над Доном, а натомість на левадах берлінського Темпельгофу будуть пастися стада худоби".

У цих міркуваннях німця на сторінках американського журналу чимало правди, хоч і є в них подекуди перебільшення. На заході Европи кріза і її дитя-безробіття справді збунтували проти гіперіндустріялізації навіть людей високої духової культури. Кріза і безробіття мостять тепер деяким кадрам промислового пролетаріяту поворотний шлях на ріллю, до ґрунту. Одначе модна тепер самовистарчальність, резиґнація з міжнародньої співпраці — це **не тільки хвилева самопоміч у скрутному часі крізи, а ціла програма на майбутнє.** Бо її присвоїли собі націоналісти, що навчені гіркими досвідами бльокади Німеччини в часі світової війни, кличуть до скріплення сільського господарства, до розбудови власної харчево-сирівцевої бази.

Одночасно з тим Радянський Схід, наслідуючи американське темпо, акцентує процес індустріялізації, захоплюється звуками фабричних сирен, будує навспіх фабрики, уставляє машини, а все те, аби відсталу країну зробити зрілою до соціялістичного устрою та незалежною від промислів буржуазного світу. Овчем тих прямувань до вищих форм матеріяльної культури є між іншим теж гідроелектрична стація на Дніпрі й органічно з нею звязаний „комбінат" гутничо-металюрґічний, алюмініовий і хемічний.

III.

Залишаючи до чергової статті обговорення технічної сторінки Дніпрельстану, зреферуємо тут ще коротенько враження постійного московського кореспондента „Ґазети Польскої" Отмара, які він мав після безпосередньої стрічі з монументальним технічним обектом підчас його святочного відкриття. Списуючи ті свої враження („Ґ. П." з 23. ц. м.), він виразно каже, що мусить на хвилину забути на ріжниці ідеольоґії і т. ін., щоби обективно признати: **сильні люди доконали в незвичайно важких умовинах великого діла.** Як чесний журналіст, не може промовчувати фактів, що їх бачив власними очима.

Враження першого вечора — це одна казка. Море електричного світла, вогні рефлекторів, горіючі транспаренти — просто світлянова пантоміна, яка „вбиває всякі думки з господарсько-промисловою закраскою". Оголомшені чародійною феерією йдуть кореспонденти спати, аби щойно другого дня при сяйві осіннього ранку оглядати справжню картину. І тепер під враженням є вже „тверезі" товариші, американці й німці. Ефекти щезли, залишилась гола правда.

Ми не хочемо на цьому місці переповідати описів Отмара про те, як виглядає тепер цей відтинок історичної водної дороги „від Варягів до Греції", про „Запорожську Атлянтиду", себто затоплене на дні Дніпрового озера містечко Кічкас, про твердиню Кудак та про саму імпонуючу електричну стацію. Зате варто звернути ще увагу на спостереження Отмара дотично людей, які він там стрінув, тих „симпатичних і гідних пошани зі сторони кожного чесного „клясового ворога" робітників Дніпрельстану. Автор порівнує з ними мешканців Москви, яких добре знає, і в тому порівнанні вся симпатія його по стороні мас, що їх він зустрінув біля Дніпрельстану. **Це справжній „фронт" у відріжненні до московського „запілля".** „Фронтові вояки" з гордістю дивились на діло своїх рук і великі похвали радянських достойників у святочних промовах приймали як належну нагороду. Вони — зодягнені у великій більшости в ковнірці і краватки, а навіть капелюхи, в противенстві до президентів московських трестів, що з опортуністичного снобізму носять „рубашки-косоворотки" — знають свою вартість і... дали її відчути „вождам".

Після закінчення праць над Дніпром — ті робітники, в числі 72 тисяч, як „ударний корпус соціялістичного будівництва", ідуть небавком над Волгу. Там їх чекає нова праця.

В. Несторович.

ЩОДЕННА ҐАЗЕТА — Є ПЕРШОЮ НЕОБХІДНОЮ ПОТРЕБОЮ КОЖНОЇ КУЛЬТУРНОЇ ЛЮДИНИ.

Реституція монархії в Німеччині неактуальна.

БЕРЛІН, 25. X. ПАТ. На зборах берлінської ремісничої палати канцлер Папен виголосив промову, в якій м. ін. заповів, що в найближчому часі розпічнуться публичні роботи, що сягають суми три чверти міліона марок. Крім того дав до розпорядження 50 міліонів марок на акцію ремонту домів. Таким способом будуть ведені роботи вартости 300 до 400 міліонів марок. Опісля прем. Папен перейшов до політичних справ, виступаючи проти німецького партійництва і зазначуючи, що реформа конституції мусить бути в найближчому часі переведена, бо тільки на тій основі можлива поправа господарської ситуації. Навязуючи до поголоски про проєкти реституції монархії в Німеччині і про відгомін який та поголоска викликала за границею, канцлер ствердив, що зміна державної форми тепер неактуальна. Вкінці канцлер розправився гостро з виводами Гітлера на тему заграничної політики, закидуючи йому, що такі виступи дають тільки загряниці зброю до рук проти Німеччини.

Місяць української незалежної преси в краю.

СЯНІК.

В неділю 23. жовтня ц. р. виголосив мґр. *М. Хомяк* у домівці чит. „Просвіти" в Сяноці реферат „Про сучасну українську пресу і громадянство". Сходини відкрив голова читальні о. Степан Венгринович, який теж заздалегідь повідомив українське громадянство афішами про реферат. Та проте на реферат зявилося ледви 14 громадян. У дискусії падали слушні завваги, аби напятнувати тих українців інтеліґентів, які передплачують польську пресу. Висловлено теж побажання до Виконавчого Комітету Преси, аби він зорганізував курс для дописувачів-кореспондентів і вишколив осьтак співробітників незалежній пресі, яка покищо не має змоги висилати у найдальші закутини наших земель, конкретно на Лемківщину, своїх репортерів. Вкінці висловлено побажання, аби наші редакції провірювали якнайдокладніше дописи, бо часто буває таке, що несовісні дописувачі зводять особисті порахунки з немилими їм людьми і вводять ось-так у блуд прилюдну опінію, а ґазети зражують собі через те непотрібно зачеплених у дописах людей.

Загальні Збори Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Звичайні Загальні Збори Наукового Товариства імени Шевченка у Львові відбудуться в неділю дня 20. листопада 1932 р. в год. 10½ рано в Музею Товариства при вул. Чарнецького ч. 24. з таким порядком: 1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 2) Звідомлення з діяльности Виділу за рр. 1930—1932. 3) Звідомлення контрольної комісії. 4) Уділення абсолюторії. 5) Вибір голови, нового Виділу та Контрольної Комісії. 6) Справа фінансової санації Товариства. 7) Внесення та інтерпеляції. В Загальних Зборах можуть брати участь почесні і дійсні члени, члени основники і звичайні члени. Інституції й заграничні члени мають право на основі § 16 статута голосувати на Загальних Зборах через відпоручників, уділивши їм письменне припоручення і письменно повідомивши про це Виділ. Відпоручником може бути лиш член Товариства. — *Д-р В. Левицький*, урядуючий заст. голови. *Д-р Р. Цеґельський*, секретар.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. ЖОВТНЯ 1932.

Д-Р МИКОЛА АНДРУСЯК.

Державницька думка на Україні-Гетьманщині і політика Мазепи.

Перший будівничий української козацької держави Богдан Хмельницький помер, не здійснивши вповні свого пляну — створити зовсім незалежну державу. У федерації з Польщею і Литвою пробував безуспішно сформувати державне життя України його наступник та бувший співробітник — Іван Виговський. У часі-ж польсько-московського поєднання і поділу України між Московщину й Польщу підняв прапор української незалежности й соборности інший сподвижник гетьмана Богдана — Петро Дорошенко. Біля нього „Сонця Руїни" згуртувалися українські самостійники того часу. У Дорошенка, в Чигирині бачимо вперше на службі своєї батьківщини й Івана Мазепу.

Трагічний був кінець державницьких змагань Дорошенка, одначе ідея української державности не вмерла разом із смертю її духовного речника — Дорошенкового друга — київського митрополита Йосифа Нелюбовича Тукальського, не завмерла також разом із вивезенням гетьмана Петра у Московщину. Залишилася вона живою в серцях усіх дорошенківців, що після вилюднення Правобережжя опинилися під лівобічним гетьманом Іваном Самійловичем. Як елемент політично вироблений деякі дорошенківці, а серед них Мазепа, знайшлися в найближчому окруженні гетьмана. Їм поручав Самійлович також важніші дипльоматичні місії та без сумніву під їхнім впливом змінилася і його політика. Самійлович, спершу покірний слуга Москви, протиставиться опісля її політиці і змагає — правда безуспішно — приєднати до Гетьманщини Правобережжя та Слобожанщину та зберегти невтральність України в часі польсько-московської коаліційної війни проти Туреччини й Криму. Цю свою протимосковську політику, провіяну думкою відновлення держави Богдана Хмельницького, — заплатив Самійлович утратою уряду в 1687 р.

У хвилині його упадку бачимо серед ґенеральної старшини трьох колишніх дорошенківців: ґенерального суддю Михайла Вуяхевича, сподвижника всіх кращих гетьманів Руїни Якима Сомка, Дорошенка, Самійловича й Мазепи та вкінці під іменем Мелетія, архимандрита Києво-Печерської Лаври, ґенерального осавула Івана Мазепу та Василя Кочубея. Завдяки своєму політичному виробленню мали вони вплив на козацьку старшину, з ними числилися і московські воєводи і тому не диво, що один з них — Мазепа — дістає гетьманську булаву.

Обставини, серед яких почав гетьманувати Мазепа, зовсім не сприяли сповненню намірів своїх великих попередників — гетьманів Б. Хмельницького і П. Дорошенка. Україна в тому часі була поділена договорами між три держави; самеж козацтво було розбите на 5 частин, що для ріжних політичних орієнтацій дуже часто себе взаїмно поборювали. Поза Гетьманщиною, що обіймала тільки Лівобережжя, маємо ще Запоріжжя, що провадило свою політику незалежно від гетьманської, слобідські козацькі полки під безпосередньою московською зверхністю, правобічні козацькі полки під польською владою та ватаги ягорлицьких козаків під татарською зверхністю.

На полках самої Гетьманщини не міг гетьман зовсім певно опертися; залежало це від доброї волі полковника, що на випадок неласки гетьмана міг відкликнутися до московського уряду. А останній уважав доцільним зробити по змозі полковників більш незалежними від гетьманської влади й не дозволяти, щоби Мазепа мав таке значіння й силу, яких ще заживав Самійлович. Вже від початків Руїни ширив московський уряд серед старшини підкупством і дарунками страшну деморалізацію; наслідком цього старшина підлещується йому та робить доноси на своїх гетьманів.

Тому не диво, що в часі, коли на Січі чути щораз частіші гасла до боротьби за свої вольности з Московщиною, ба навіть від початку XVIII. ст. доходить час до часу до перепалок між запорожцями й москалями, — Мазепа веде супроти Москви мирну, льояльну політику. Майже за двацять літ його гетьманування не можна доглянути в його політиці якихнебудь суперечок з московським урядом, навпаки його подекуди навіть надмірна уступчивість викликувала невдоволення серед козацького загалу. Причина такої поведінки гетьмана лежала в тому, що він не вірив в успішність зриву з Москвою, бачучи деморалізацію серед козацької старшини, якої доносам завдячували заслання на Сибір його попередники Многогрішний і Самійлович, з одного боку, та безуспішність державницько-соборницьких змагань Дорошенка з другого боку. Сучасник Руїни і співробітник Дорошенка — Мазепа вів довший час мирну політику супроти Московщини, маючи на увазі також матеріяльне піднесення країни, знищеної доволі наслідком гетьманських усобиць у часах Руїни.

(Докінчення буде.)

Гороскопи на збіжевих ринках.

Гороскопи щодо збіжевих конюнктур, оперті на останніх обчисленнях світових зборів, не є оптимістичні. В західно-европейських державах, що імпортують звичайно пшеницю, збори були великі. Торкається це особливо Німеччини, Еспанії, Франції та Італії, де цьогорічний урожай перевищує на 60 міліонів сотнарів збори торічні. Зате в державах, що вивозять пшеницю, перш усього в Болгарії, Мадярщині, Польщі, Румунії і Югославії цьогорічний збір пшениці є на 40 міл. сотнарів менший ніж торік. Наслідком того привозові потреби европейських країв у біжучому господарському році будуть дуже малі, тим більше, що поважний досі імпортер пшениці, Німеччина, буде мабуть розпоряджати вивозовими надвишками цього збіжа.

Збори пшениці в Канаді і Зл. Державах тільки незначно нижче від торічних, і з побільшених розмірів засівних площ на південній півкулі можна здогадуватися, що якщо не буде якихось основніших змін, збори пшениці на тій півкулі будуть вищі від зборів торічних. Одиноким замітним моментом є поважний неврожай пшениці в Радянщині. Однак ледви чи це заважить на укладі конюнктур.

—o—

Голодні йдуть на Льондон.

ЛЬОНДОН, 25. X. ПАТ. Зі всіх міст, положених у проміні 30 км. довкола Льондону, надходять вістки про походи голодних, що наближаються до міста. Всі ті походи мають прийти до Льондону в четвер вранці. Напротязі цілого четверга мають відбуватися демонстрації безробітних, до яких прилучаться місцеві безробітні. Демонстранти зажадають, щоби їх домагань вислухала палата громад, а це може довести до поважних заворушень. Поліція робить спеціяльні приготування, щоби запобігти ексцесам. Число безробітних, що находяться від кільканадцятьох днів у дорозі, подають на 3.000 осіб.

ЛЬОНДОН, 25. X. ПАТ. Безробітні, які числом 3.000 йдуть пішки до Льондону, щоби зложити петиції в палаті громад, прийдуть сюди мабуть 26. ц. м. Міністр гігієни, відповідаючи на запит у палаті громад у справі запевнення кватир манifестантам, заявив, що передусього тією справою повинні занятися комуністичні організації, які зорганізували ті манiфестації.

—o—

Розстріл радянських урядовців.

Радянський суд в Ленінграді засудив на розстріл 6 урядовців фабрики обуви „Скороход", обвинувачених у крадежі 1000 пар обуви. В мотивах присуду сказано, що він має відстрашити робітників і службовців від крадежі державного добра. Засуджені звернулися до уряду з проханням, щоби їх помилували.

Палять церкви в Еспанії.

ПАРИЖ 25. X. ПАТ. Із Севілі повідомляють, що в місцевости Маркена якісь людці підложили вогонь під церкву св. Севастіяна, в якій находилися цінні памятники мистецтва. Акція всіх мешканців і вогневої сторожі не припинила пожежі і церква згоріла до тла. Населення зібралося перед міським урядом, домагаючись покарання винуватців. Крім того підложено вогонь під церкву і монастир Босих Кармелітанок, однак у цьому випадку пожежу опанували. Здогадуються, що є це діло ватаги, яка їздить самоходами по Еспанії й систематично нищить церкви.

Преса інформує про події сучасности; ті, що не знають їх, не знають світа, в якому живуть.

Кількість жидів на світі.

НЮЙОРК, 7. жовтня (Вл. кор.) За останніх сто літ жидівське населення світу зросло з трьох міліонів до 16-ти міліонів, отже збільшилося вчетверо від 1825 до 1925. р. Америка, Африка, Европа й Австралія збільшили число жидів лише 3.5 разів. Такі цифри подав в жидівськім журналі „Менора", що виходить у Ню Йорку, Якій Лещинський з Берліна, який є поватою в жидівській демографії. Майже третина жидів живе тепер у 14 великих містах цивілізованого світу. Ніколи передтим не множилися жиди так скоро, вони перегнали під тим оглядом населення Европи півтора разів, не зважаючи на великі масакри у Східній Европі. Перед сто роками жидівство було досередожене в Росії, Малій Азії, на Балкані і в Галичині, а тепер розрослося до світової сили — завважує Лещинський. В Америці жидів розмножилося стократно впродовж століття і становлять третину усієї сили жидів на світі. Ню Йорк, Філядельфія, Шикаґо, Бостон і Клівленд мають разом понад 2.750.000 жидів, тобто більше ніж 60 відсотків жидівського населення Америки.

Відгомін ліських подій.

12 селян на лаві обвинувачених перед судом у Сяноці.

У вівторок і середу 18. і 19. жовтня ц. р. відбулася перед трибуналом у Сяноці розправа проти 12 селян (ок), а саме: 1) Федя Коваля, 2) Йосифа Коваля, 3) Миколи Бандрівського, 4) Івана Юристовського, 5) Юстини Яцинич, 6) Василя Кравчика, 7) Василя Козака, 8) Василя Лозинського, 9) Михайла Фенцика, 10) Катерини Козак, 11) Катерини Шибінської і 12) Феськи (Федуні) Мищишин. Усі підсудні походять із села Береги Долішні, ліського повіту, де побито 21. червня ц. р. ініціятора „свята праці" Стефана Зембу, агронома Ради Повітової в Ліску, і звідкіля загомонів по селах клич боронити памяткові панщизняні хрести, бо, мовляв, пани заводять панщину. В Берегах Долішніх дійшло вперше до подій, які поширилися на ліський повіт і які відомі вже нашому громадянству.

Трибуналові проводив радник Авґуст Безуха, як вотанти засідали судді Зиґфрид Ґеліс та Іван Петрович. Акт обвинувачення піддержував прок. Кручковський.

Підсудних боронили українські адвокати зі Сянока, а саме: д-р Василь Блавацький, д-р Евген Шатинський і д-р Степан Ванчицький.

Перший день розправи.

На лаві обвинувачених засіло 12 селян (ок), з яких трьох підсудних: Ф. Коваль, М. Бандрівський і В. Козак сиділи аж до розправи в судових арештах у Сяноці. Решта підсудних відповідає з вільної стопи. На обличчі підсудних грає сумовита усмішка і пригноблення. Перші лавки на салі розправи заняла рідня підсудних. Зрештою на салі пустка і лише присуд у середу, 19. жовтня ц. р. стягнув дещо публики.

Акт обвинувачення.

У вівторок відчитано акт обвинувачення, який каже, що перших шістьох підсудних, себто Ф. Коваль, Й. Коваль, М. Бандрівський, І. Юристовський, Ю. Яцинич і В. Кравчик побили в дні 21. червня ц. р. Стефана Зембу і поповнили цим злочин по думці § 157 к. з. Зновуж підсудні В. Козак, В. Лозинський, М. Фенцик, К. Козак, К. Шибінська і Ф. Мищишин, начебто накликували перших шістьох підсудних до бійки і допомагали їм у бійці, а тому прокуратура підтягнула їх поведінку під §§ 5, 152 і 155 к. з. Крім того акт обвинувачення каже, що підсудні Ф. Коваль, М. Фенцик, В. Козак, Ю. Яцинич, К. Шибінська вдерлися зі зброєю в руках до шкільного будинку в Берегах Долішніх дня 21. червня ц. р. і доконали насильства („ґвалту") на присутніх там членах комітету, який зібрався у приватному мешканні учительки Теодори Негребецької (уркаїнки), щоб обговорити переведення „свята праці" в Берегах Долішніх. Одночасно на подвірю школи зібралася юрба селян, озброєна мотиками і палицями, аби запротестувати проти „свята праці" і вигукувала на членів комітету, а найбільше на Зембу, якого вважала за головного ініціятора „свята праці". Тому С. Земба, як каже акт обвинувачення, вислав члена комітету і секретаря громади Францішка Дендзеля, аби він запевнив юрбу, що „свято праці" не відбудеться. Та проте юрба не повірила запевненням Дендзеля. І коли до кухні вдерлося декілька чоловіків і жінок, Земба почав утікати на веранду, але звідтіля завернув перед юрбою назад до помешкання учительки і там його побито. Вкінці вдалося пошкодованому Зембі вирватися з рук юрби. По дорозі до Устрік Долішніх юрба вдруге потовкла Зембу, який покровавлений упав на землю.

Ґенеза ліських подій у світлі зізнань свідків.

Через судову салю пересунулося 23-ох свідків, а крім того відчитано ще зізнання 7-ох свідків. Крім прокураторських свідків допущено теж декількох свідків оборони. Подаємо лише характеристичні зізнання декількох свідків.

Св. Стефан Земба, агроном, поляк, заприсяжений, зізнає, що в неділю 19. червня ц. р. приїхав з гр. Потоцьким, власником Риманова, до села Береги Долішні, аби підготовити людей до відсвяткування „свята праці". Тому, що люди на сходинах не заявилися проти „свята праці", вибрано комітет. З Берегів Долішніх виїхав свідок до села Лодина, аби там теж підготовити „свято праці". Вертаючи через Береги Долішні до Ліска в понеділок 20. червня ц. р., вступив до війта Михайла Лозинського, який зісував Зембі, що селяни протестують проти „свята праці" і до самої ідеї, себто дарової праці при направлюванні дороги, ставляться ворожо. Тому свідок запевнив війта, що „свято праці" не відбудеться. В Ліску зреферував свідок настрій селянства старості Верштайнові, який теж заявився, аби „свята праці" не відбувати в Берегах Долішніх. Але тоді св. Земба почав переконувати старосту, що на випадок занехання „свята праці" престіж влади впаде. Тому пропонував, аби конечно направити бодай декілька метрів дороги в Берегах Долішніх, хочби руками селян з Устрік Долішніх. Переконавши старосту, свідок поїхав 21. червня ц. р. до села Береги Долішні, аби обговорити з комітетом програму „свята праці". Але засідання комітету вже не відбулося, а крім того свідка ще побито.

Св. Францішек Дендзель, громадський секретар, німець, заприсяжений, зізнав, що у вівторок 21. червня ц. р. біля год. 7.30 веч. зібралося біля школи понад 100 селян та почали виявляти криками своє негодування з приводу приготування „свята праці". Тому свідок з доручення Земби вийшов до селян і запропонував, аби вони вислали делеґацію до школи, яка поговорить з Зембою. І дійсно делеґація селян зложена з двох підсудних (Федя Коваля і Юстини Яцинич) та І. Кравчика й Ілька Білого прийшла до школи. Що Земба говорив делеґації свідок не чув. Також не бачив, аби підсудні били Зембу.

Св. Тадей Обст, лісничий, поляк, заприсяжений, зізнав, що підсудні Ф. Коваль та Ю. Яцинич вдерлися до кухні учительки тому, що „юрба пхала їх ззаду і зпереду". І коли свідок візвав присутніх у кухні селян, аби вони вийшли зі сіней, бо буде стріляти, тоді підсудний Ф. Коваль підбіг до свідка, наставив свої груди і закричав: „Ну, на, стріляй с.... сину". Одночасно розярена юрба вдерлася до кімнат. Тому свідок мусів утікати. Чи і хто бив Зембу, свідок не бачив.

Св. Евген Трумпус, дорожник у Берегах Долішніх, поляк, заприсяжений, зізнав, що критичного дня перед вечором як член комітету був у школі. Коли комітет почав свої наради, біля школи зібралася юрба селян, яка кричала: „Не хочемо „свята праці"! „Чого вони (себто члени комітету) тут прийшли?" „Ми не хочемо хреста!" (який мали поставити на закінчення „свята праці", а селяни зрозуміли, що хрест поставлять пани на знак заведення панщини). „Ми самі собі дорогу направимо!" „Хай вийде самий комісар (себто агроном Земба) і скаже, що „свята праці" не буде!" Але Земба заявив, що до селян не вийде, лише прийме делеґацію селян. З делеґацією прийшли між іншим до кухні підсудні Ф. Коваль і Ю. Яцинич. Тому, що в сінях шкільного будинку був великий натовп селян, то під натиском юрби увійшло до кухні враз із делеґацією ще біля 30 селян.

Св. Ян Кійовський, поляк, заприс., зізнав, що був з юрбою селян біля школи. Селяни були дуже обурені на членів комітету, а головно на комісаря, себто Зембу. Тому розярена юрба кричала: „Не будемо робити панщини!" Настя Козак кричала: „Наші діти не будуть носити каміння!" Нагло почув крик: „Стріляють!" Юрба ще більше захвилювалася і подалася до кухні. І тоді свідок побачив, як Обст утікав до кухні а підсудний Ф. Коваль, з розхрістаною сорочкою, наставивши свої груди, кричав до Обста: „Тут не ліс!" Коли свідок вирвався з юрби на гостинець, побачив уже Зембу між юрбою. Тому свідок негайно втік до дому.

Св. Микола Вербенець, син місцевого пароха, абсольвент промислової школи, заприсяжений, зізнав, що в неділю 19. червня ц. р. приїхали до села Береги Долішні гр. Потоцький і Земба й переконували на сходинах селян, аби уладили „свято праці". Гр. Потоцький переконував селян, що ідея „свята праці" не нова, бо вже перед 100 роками відбувалося таке „свято праці". Далі запевнив, що на закінчення „свята праці" в Берегах Долішніх поставиться новий хрест, а учасникам „свята праці" подадуть пиво. Не зважаючи на переконування гр. Потоцького, лише частина селян погодилася направити дорогу, але на уладження „свята праці" ніхто не згодився. І ось негайно після відїзду гр. Потоцького і Земби в селі загуділо, що „свято праці" буде початком привернення панщини. Тому, коли в дні 21. червня ц. р. Земба приїхав уже втрете до села, аби обговорити з комітетом програму „свята праці" і намовити селян, нарід захвилювався та почав гуртуватися біля школи. Свідок переконував селян, що панщини не буде. І лише за намовою свідка юрба погодилася вислати до Земби делеґацію, яка, поговоривши з Зембою

у кухні, дала себе переконати, що панщини не буде, а підсудні Ф. Коваль і Ю. Яцинич почали ще й успокоювати юрбу. Але в тому саме моменті присутній у кухні Обст (член комітету), загрозив, що буде стріляти до присутніх у кухні селян, якщо негайно не вийдуть з кімнати. Це вже обурило селян до живих печінок і юрба посунула до Обста, якого селянство як строгого лісничого страшенно зненавиділо. Тому Обст утік до помешкання учительки, а юрба потягнула за ним. Тоді свідок, побачивши свою безрадність, з трудом вийшов на подвіря. Тут почув стріли. Це Земба, утікаючи перед селянами, відстрілювався. Зустрінувши обкровавленого Зембу, свідок відпровадив його від юрби. В його присутности ніхто не бив Земби. Та проте поліція арештувала негайно свідка як головного виновника заворушень у селі. І щойно по трьох місяцях звільнили свідка та припинили слідство проти нього.

Прокуратор піддержував акт обвинувачення в цілій основі. Оборонці д-р Евген Шатинський, д-р Василь Блавацький і д-р Степан Ванчицький, збиваючи тези акту обвинувачення, домагалися увільнення підсудних, тимпаче, що розправа не виявила, аби хтонебудь з підсудних побив Зембу.

Трибунал по тригодинній нараді присудив підсудним **Ф. Ковалеві і Юстині Яцинич по 8 місяців за побиття Земби і по 6 місяців за напад на школу,** стягаючи кару Ф. Ковалеві на 12 місяців, а Ю. Яцинич на 10 місяців з зачисленням слідчого арешту. Тому обоє підсудні відсиджують дальше свою кару. Підсудних **М. Бандрівського, В. Козака, М. Фенцика, К. Шибінську і Ф. Мицишин засуджено по 6 місяців вязниці** із завішенням кари на 5 років. Звільнено цілковито від вини і кари Й. Коваля, І. Юристовського, В. Кравчика, В. Лозинського і Катерину Козяк.

РОЗПРАВА ПРОТИ МИХ. КОХАНСЬКОГО.

У пятницю 21. жовтня ц. р. відбулася в Сяноці розправа проти обв. Михайла **Коханського,** якого прокуратура потягнула до відповідальности за злочин з § 37 к. з., себто за розсівання неправдивих вісток у селі Затварниці, ліського повіту, серед небезпечних умовин. Акт обвинувачення каже, що підсудний, вертаючи з відпусту з Лютовиськ, запевняв селян, що пани вже їдуть автом з Лютовиск до Затварниці, де виконають панщизняні хрести і закопають нові на знак заведення панщини. Тому обовязком селян із Затварниці є берегти панщизняного хреста, щоб пани його не забрали, бо в противному випадку мешканці сусідних сіл повбивають їх, а ціле село Затварницю спалять.

Підсудного засуджено на **8 місяців вязниці,** зачислюючи йому слідчий арешт, із завішенням кари на 5 років. Підсудного боронив адв. д-р Василь Блавацький.

*

Ці два процеси є продовженням цілої низки дальших процесів проти селян з ліського повіту за відомі події. Прокуратура в Сяноці виготовляє постепенно акти обвинувачення і тому перед трибуналом у Сяноці відбудеться ще в зимовій каденції ціла низка карних процесів у цій справі.

---

8 ІНТЕРПЕЛЯЦІЙ В СПРАВІ ЗАКОРД. ПОЛІТИКИ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 25. 10. ПАТ. Міродатні чинники потверджують вістку, що уряд завтра стане до розпорядження парляменту задля негайного передискутування 8 інтерпеляцій в справі закордонної політики. Здивування викликала навіть настирливість, яку виявляють деякі члени рад.-сусп. партії, жадаючи першенства для інтерпеляції про ціни збіжа. Здивування викликала теж інтерпеляція рад.-сусп. посла Кольомба, який торкнувся справи „наглого зросту рільної кризи та неспокою, який опанував хліборобські кола, які не знаходять в уряд. чинниках, ані теж у промовах деяких рад. послів, як теж у заявах міністрів заповіди про гостру боротьбу з аграрною кризою“. Думають, що Еріо згодиться на дискусію в справі рільної кризи з початком листопада, негайно після конгресу в Тулюзі.

По широкому світі.

— Президент Масарик приняв 24. ц. м. димісію кабінету, поручаючи місію скласти новий кабінет Маліпетрові з аграрної партії.

— На віденському університеті прийшло знову до бійок, в часі яких пятьох студентів потерпіли рани.

— Німецький великий фінансовий промисл відмовився фінансувати виборчу пропаґанду Гітлера.

— Іранські купецькі організації оголосили бойкот англійських товарів.

Дещо про анонси й анонсовий принципіялізм.

На руки відпов. редактора „Діла“ прийшли два спростування на основі приписів пресового закону, які поміщуємо без зміни:

I.

„Дещо про анонси й анонсовий принципіялізм“.

В „Ділі“ з дня 24. жовтня ч. 237, в статті п. н. „Дещо про анонси й анонсовий принципіялізм“ поміщено цілий ряд неправдивих тверджень, які оцею дорогою мусимо спростувати:

Неправдою є, що лист, якого вислала Головна Рада „Відродження“ є дивний і повний нечуваної демаґоґії. Зате правдою є, що цей лист є зовсім річевий і позбавлений демаґоґії, бо в ньому міститься лише протест проти міщення в „Ділі“ низки анонсових протитютюнових статтей, інспірованих польським монополем тютюневим.

Неправдою є, що Головна Рада „Відродження“ забуває, що більшість праці у протиалькогольній і протинікотиновій боротьбі зробило саме „Діло“, друкуючи постійно продовж літ статті та поклики, натомість правдою є, що міщення протиалькогольних матеріялів натрапляло в „Ділі“ на труднощі, які Головна Рада поборювала тільки невтомністю й особистими звязками своїх членів. Вкінці не помагало і це, і за поміщування протиалькогольних і протинікотинних кличів доводилося Т-ву на домагання „Діла“ платити (на що є відповідні поквітування посеред актів Т-ва).

Неправдою є, що Голова Т-ва д-р Софія Парфанович якнебудь і колинебудь з особистих мотивів впливала на вислання письма Головної Ради до „Діла“, натомість правдою є, що до справ, які спинюють, або шкодять протиалькогольному і протинікотинному рухові всі члени Головної Ради мають одне і те саме відношення. Тому правдою є, що згадане письмо Головна Рада вислала з принципових причин.

З пошаною остаємо

Головна Рада Українського Протиалькогольного Т-ва „ВІДРОДЖЕННЯ“.

Юліян Каменецький, м.-голова. *Іван Костюк,* секретар

II.

„Дещо про анонси й анонсовий принципіялізм“.

В „Ділі“ з дня 24. жовтня в статті п. н. „Дещо про анонси й анонсовий принціпіялізм“ поміщено цілий ряд неправдивих тверджень, які оцею дорогою мушу спростувати:

Неправдою є, начеб письмо, яке вислала Головна Рада Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження“ до редакції „Діла“ в справі поміщених в „Ділі“ анонсових статтей за куренням тютюну мало якийнебудь звязок з моїм приватним відношенням до „Діла“.

Натомість правдою є, що те письмо Головної Ради являється природним випливом обовязку, який взяла Головна Управа на себе супроти громадянства: боронити ідеалів і принципів протиалькогольної і протинікотинної боротьби з якими погоджується ціле громадянство.

Дальше правдою є, що це письмо між іншими підписами має теж і мій, як голови товариства, що є моїм правом і обовязком з якого піхто не може мені зробити ніякого закиду. Як голова товариства і провідниця протиалькогольного і протинікотинного руху, я мушу боронити добро товариства і принципи нашого руху, з огляду на це, чи комусь це видається немилим, або „гротесковим“, та без огляду на моє особисте відношення до тих, які тому рухові можуть шкодити.

З огляду на це, є всілякі виступи проти мене як приватної особи, які не мають ніякого звязку з протиалькогольним рухом, очевидно нестійні і нерічеві, а тому нема потреби навіть їх простувати.

З пошаною

Д-р С. Парфанович.

Львів, 24. жовтня 1932 р.

Амнестія.

ВАРШАВА, 25. 10. ПАТ. У найближчому числі Дневника Законів появиться розпорядок президента Польщі про амнестію в звязку із введенням з днем 1. вересня 1932. одноцілого карного кодексу та законів про проступки. Амнестія торкається справ про проступки, які є в orеченні судової або адміністраційної влади, за які визначено кару гривни та кару позбавлення свободи не вище 6 місяців або одну з тих кар. Кари позбавлення свободи, означені на вище як 6 місяців, одначе не вище 1 року, злагіднюється до половини. Амнестія не торкається м. ін., проступків військових, проступків, що виявляють заходи для поширювання принципів комуністичного устрою, фальшування грошей, проступків скарбових за виїмкою недозволеної управи тютюну, проступків на шкоду держ. скарбу і т. д. Розпорядок про амнестію вийде в життя з днем оголошення.

Видатки держав на зброєння.

БЕРЛІН, 25. 10. ПАТ. „Берзен Курір“ подав зладжені м-ством райхсвери дані річних видатків Німеччини й інших держав на зброєння. Німеччина видає 170 міл. долярів річно, супроти 465 міл. у 1913 році. Відносні цифри для Франції є 455 міл. (348 міл.), для В. Британії 435 міл. (385 міл.), для Італії 258 міл. (179 міл.), для Зл. Держав 727 міл. (244 міл.). Чисельности поодиноких армій тут не взяли під увагу.

Івар Кріґер живе?

Берлінські часописи принесли зі Стокгольму вістку, нібито відомий промисловець Івар Кріґер не вмер, а живе в СРСР. Кажуть, що до редакції стокгольмського тижневика „Вара Неен“ зголосилась якась близька своячка Івара Кріґера та сказала, що вже після його згодаюї смерти одержала від нього листа з СРСР.

Вістка ця знову відновила поголоску, що замість Кріґера похоронили манекіна з воску. Власниця згаданого листа заповіла, що оголосить сенсаційні подробиці, що кинуть нове світло на Кріґерову аферу.

ЩОДЕННА ГАЗЕТА — Є ПЕРШОЮ ПЕОБХІДНОЮ ПОТРЕБОЮ КОЖНОЇ КУЛЬТУРНОЇ ЛЮДИНИ.

ЗА ЗАЯВУ НЕДОВІР'Я ДНЯ АНГЛ. УРЯДУ

ЛЬОНДОН, 25. 10. ПАТ. У палаті громад обговорюватимуть сьогодні внесення Лейбур Парті на висловлення урядові заяви недовіря з причини політики уряду в справі безробіття. В дискусії м. ін. Льойд Джордж критикуватиме гостро уряд.

Присуд у справі конституційного спору.

БЕРЛІН, 25. 10. ПАТ. Держ. трибунал у Ляйпцігу видав присуд у справі конституційного спору між союзними країнами й урядом Німеччини:

Розпорядок президента Німеччини з 20 липня 1932. про привернення публ. безпеки та порядку в Прусії дається погодити з конституцією Німеччини, наскільки це торкається покликання держ. канцлера на становище урядового комісаря в Прусії та уповажнює його тимчасово відібрати пруським міністрам урядові компетенції та або самому переняти ті компетенції або передати їх іншим людям, як урядовим комісарям. Одначе це уповажнення не повинно розтягатися так далеко, щоби відбирати пруському урядові або його членам право заступництва Прусії в райхстазі, в держ. раді Німеччини та денебудь інде супроти Німеччини або супроти пруського сойму, пруської держ. ради або інших союзних країн. Наскільки такі внесення не відповідатимуть вимогам, їх відкинуть.

Безпосередньо після оголошення присуду бюро Конті оголосило комунікат із урядових кол, який стверджує, що присуд держ. трибуналу в справі пруської скарги проти німецького уряду вважають повним потвердженням декрету президента з 20. липня ц. р. Присуд відповідає теж становищу німецького уряду в справі політичного й парляментарного представництва Прусії. Справу цю все трактував німецький уряд як отверте питання. Німецький канцлер ані в характері урядового комісаря в Прусії, ані теж своїми установами не претендував до прав репрезентувати Прусію в держ. раді або в райхстазі, як теж не виконував цього в пруському соймі або в пруській держ. раді. Також справжні представники Прусії в держ. раді або пруській держ. раді не діставали вказівок від держ. комісаря Німеччини. Що торкається всіх досі виданих розпорядків, то вони остають у силі.

НОВИНКИ

— **Українська „Трикотарня"** Львів, Косцюшка 3, виконує замовлення по значно нижчих цінах з найкращої вовни. 434 7—?

— **Овочеві щепи та кущі найкраще садити осінню!** Добірні торговельні відміни, пригожі для нашого підсоння, по знижених цінах (нижчі від весняних!) негайно висилає фірма: А. Терпиляк, шкілкове та насінне господарство в Залуках, п. Галич. Від збірних замовлень значний опуст. Домагайтеся цінників та оферт. 573 9—15

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (238) число „Діла" сконфіскувало городське староство за один поклик. Це 33-я конфіската нашого органу в цьому році.

— **Порядок Богослуження** в архикатедральному соборі св. Юра у Львові дня 1. листопада н. р.: В 10. год. ранку відслужить Преосв. Кир Іван у сослуженні оо. крилошан торжественну архиєрейську Службу Божу в намірениі українського народу. При вході архиєрея в собор хор відспіває псалом: „Сей день, егоже сотвори Господь возрадуемся і возвеселимся в онь". Після евангелія проповідь. Після Служби Божої „Тебе Бога хвалим" і гимн-молитва: „Боже Великий, Єдиний". Вечором ніякої панахиди, тільки академії.

— **Клясифікують урядників.** У звязку з оголошенням останніх урядничих декретів почали в деяких урядах укладати кваліфікаційні оцінки для праці урядовців, почнаючи від 1929 р. Оцінка має чотири ступні: дуже добрий, добрий, достаточний і недостаточний. Зовсім як у школі. Оцінюється всякі можливі клясифікації, отже здібність, карність, совісність у праці і т. п. Урядовець, який на протязі трьох років буде мати дві „двійки", втратить службу.

— **Конкурс на сценарії української фільми.** Д-р Мішкевич Роман, власник фірми „Терра-фільм" у Брні (Brno, ul. Behunska 7) звертається через наш часопис із проханням повідомити, що він розписує конкурс на сценарій із українського життя на Підкарпатті на довільну тему, на тлі тамошньої природи, з невеличкою скількістю діяльогів. Фірма признагає три нагороди: 250 долярів, 100 дол. і 50 дол. Висилати рукописи на адресу директора Мішкевича.

— **Діточий параліж.** Воєвідський уряд здоровля у Львові одержав повідомлення про три нові випадки діточого паралїжу, а саме в Перемишлі, в Медиці пов. Перемишль і в Селисках пов. Бібрка. Досі занотовано на терені львівського воєвідства 8 випадків тієї недуги. Однак це випадки спорадичні і нема мови про якусь епідемію.

— **Лікарі бідують.** У Львові відбулися збори союзу лікарів, на яких стверджено незвичайно важке положення лікарів. Доходить до таких неймовірних випадків, як стверди д-р Венгжиновський, що лікарі продають ґазети. Багато лікарів не заробляють ані сотика. Д-р Ексельбірт, говорячи про нужду серед лікарів, подав, що 80 проц. лікарів голодує. В Польщі нема гіперпродукції лікарів і відповідно до потреби є їх властиво замало. Треба тільки недопускати до того, щоби поодинокі лікарі займали по кілька посад і практикували ще дома. Ухвалено відповідні резолюції.

— **Шкарлятина в Теребовлі.** Серед населення в Теребовлі стверджено кільканадцять випадків шкарлятини. Шкільна влада наказала закрити на один тиждень гімназію і всі народні школи. Закрито теж школи в сусідніх сільських громадах.

— **Напад на забаву.** Підчас забави, що відбувалася в Народньому Домі в Бориславі, вдерлися на салю місцеві апаші: Скшипец і Шайхер з кількома товаришами і побили учасників забави, які числом яких 200 осіб кинулися до втечі. Аж поліція зробила кінець авантурі й арештувала чотирьох авантурників.

— **Дальші жертви війни.** В Угорниках пов. Товмач кільканадцятьлітний хлопець Стан. Вітех бавився артилерійським стрільном, який найшов у полі. Вкінці спричинив вибух, що розбив його на кусники. Крім того тяжко покалічено 6-літн. хлопчину, якого відставили до шпиталю в Станиславові.

— **Загадочний випадок.** На залізничому шляху перед віздовими зворотницями біля Стрия найшли перед приходом потягу з Лавочного якогось чоловіка, що лежав без памяти у калюжі крови. Залізничий лікар стверджив заломання черепу та щоки. Не найшли при ньому ніяких документів, тому годі стверджити його тотожність та причину випадку.

— **Вбив поліном.** У селі Лентівні (пов. Перемишль) 24-літній Стан. Ґеферт убив поліном 28-літн. Ілька Щербатого, як він спав. Ґеферт служив у Щербатого, а заразом любився в його жінці. Вбивства доконав у порозумінні з любовницею.

— **Гайне-Медіна в Луцьку.** В одній з початкових шкіл Луцька захворіло на Гайне-Медіну (діточий параліж) четверо дітей.

Нонсенс через анонс.

Я все за Відродженням. Атже зовсім не було лоб але, а навіть було б пеале, коли б так у нас почало дещо відроджуватися. Поминаю державність і почуття національної гідности, це річі занадто очевидні, але взяти хочби купецький хист, організаційний талант, товариськість, товариську культуру і тим подібні історії. Як гарно було б, якби тішився кожний, коли б так вони почали відроджуватися.

Тому я за кожним відродженням, а за „Відродженням" зокрема.

Невимовно прикро мені, що отсе вже вдруге мушу забирати голос не в його обороні — з огляду на здоровий розум, а майже проти нього — з огляду на той сам огляд.

Товариство „Відродження", пропагує — як відомо — абстиненцію від алькоголю і нікотини. Робить це пляново (яка рідкість у нас!) і з визначним темпераментом (майже неймовірне в українськім товаристві!).

Біда тільки, що темперамент часом поносить як норовистий кінь, як зґедаґане авто, як красноріччивий посол. Потім тяжко спинити, а ще тяжче направити евентуальну шкоду.

Всім відомо, що ґазета складається з двох відділів: редакції та адміністрації, з яких одна пише і поправляє, друга збирає передплату (були такі часи!), посилає упімнення (настали такі часи!) і — приймає анонси (бувають, але рідко.). За анонси не відповідає редакція, так як адміністрація не відповідає за напрям часопису.

Був я недавно на далекій провінції і мав розмову з одним селянином з гіперпровінції.

— Пане редактор, передайте це письмо до адміністрації „Народньої Справи".

Таки так сказав: „до адміністрації", бо воно туди й було призначене. І то хто! Дядько з Завалинщини чи Дітькодобраничева.

А в нас:

Хвальна Редакціє!

Ваш анонс і т. д.

А на кінці (за поміщування безплатних заяв, закликів, покликів і т. п. маніфестів!):

„Всіх наших членів взиваємо рівночасно до виступлення з ряду передплатників Вашого часопису".

Значить — будуть познчати від знайомих.

Це в місяці пропаганди преси, в столичнім городі Льва.

Є народня приповідка: „За онучу збила бучу".

В цім випадку навіть кусень онучі.

Галактіон Чіпка.

— **Волинський фільм.** Волинський відділ ПАТ-а виготовив фільм рівенських торгів і деяких околиць Волині. Фільм висвітлюється в кінах. Найцікавішим є образок, як Певний пе горілку. Ідилля, ну й добра пропаґанда.

— **Для безробітних.** Відновлено діяльність волинського комітету допомоги безробітним. Першим заходом його є — добути пожертви натураліями зі села, яке само голодує.

— **Кривавий спорт.** Після мечу Краковія-Варта в Кракові публика була така обурена поведінкою судді Сломчинського, що після гри напала на нього на спортовій площі і тяжко його побила. Дісталося теж кільком грачам з обох дружин, що пробували боронити суддю.

— **Арештували президента управи польської фабрики літаків.** У Варшаві арештували президента управи польської фабрики літаків і віцепрезидента Аероклюбу барона Стан. Ружичку-Розенверта в звязку зі справою підляської фабрики літаків. Фабрика ця передше була майже в цілости його власністю, а недавно закупив її державний скарб.

— **Величезні втрати американських міліонерів.** Американські часописи повідомляють, що великий фінансовий крах, який навістив минулими Америку, відбився фатально на маєтках голосних американських богачів, що потерпіли величезні втрати. Найбільше втратила міліонерська родина Вандербільтів, що вложила три четвертині свого маєтку в акції нюйорської центральної залізниці. В часі великого біржевого краху ті акції впали до 11-ої частини первісної вартости (з 260 на 22 доляри). Старий Рокфелер, що уходив довгий час за найбогатшу людину на світі, впав теж жертвою господарської кризи. Його маєток оцінювали в 1920 р. на 600 міл. долярів. Тепер на основі оптимістичної оцінки він представляє вартість найбільше 200, на основі песимістичної оцінки тільки 100 міл. долярів. Свого часу голосне було самогубство міліонера Істмана, який наслідком біржевого краху із 400-міліонового маєтку залишив своїй родині тільки 21 міл. долярів. Такої втрати він не пережив. Однак що більше потерпів Сідней Мічель, що супернічав щодо маєтку якийсь час навіть з Рокфелером. Він втратив 90 проц. свого маєтку. Міліонер із Шикаго Юлій Розенвальд затримав тільки 250 міл. долярів, але в перших роках після світової війни мав пять разів більше. Сильно збіднів інший богач Матер, що відбираючи собі життя, залишив своїм спадкоємцям тільки 8 міліончиків. Супроти тих усіх „банкротів" вибивається один Форд, що є сьогодні дальше найбогатшим чоловіком на світі, хоч і він не встерігся перед незначними втратами наслідком світової господарської кризи. Розмірно мало втратив теж Морґан, хоч його маєток далеко відбігає від маєтку короля самоходів. Щезло теж богато т. зв. малих міліонерів, які або зовсім збанкротували, або впали до ряду середньо-заможних людей.

— **Довжники Ліґи Націй.** Ліґа Націй теж переживає фінансову кризу. Члени Ліґи, держави, неточно платять свої вкладки, імовірно виправдуючись своєю внутрішньою кризою. 24 держави не заплатило ще повних вкладок за 1931 рік. Ось вони: Альбанія, Болівія, Чіле, Китай, Колюмбія, Куба, Домініко, Ґуатемаля, Гаїті, Гондурас, Мадярщина, Ліберія, Нікараґуа, Панама, Параґвай, Перу, Сальвадор і Уруґвай. Разом вони винні приблизно 19 міл. шв. фр., із цього сам Китай більше 9 міл. За 1932 р. заплачено досі всього 43 проц. вкладок. Німеччина, що винна 2 міл. шв. фр. не дала ще нічого. Всю вкладку заплатили тільки: Швайцарія, Японія, Еспанія, Данія, Голяндія, Норвеґія, Мексик, Люксембурґ, Етіопія і Сіям.

— **Звідки пішла назва „Америка"?** До нинішнього дня ми гадали, що Америка завдячує свою назву славному морякові Амеріґо Веспуччі. Коли вірити англійським ґазетам, то це невірне. У міських архівах Брістолю найшли документи з 1496 і 1499 р. із яких виходить, що начальником брістольського митного уряду був Ричард Америк. Цей Америк на свої засоби підготовив морську виправу Джона Кабо. Веспуччі був тоді звичайним постачальником корабельного знаряддя і його імя мало кому було відоме. Джон Кабо — такий висновок із останньої документальної знахідки — назвав новововідкриту землю іменем свого мецената Америка.

— **Радянська освіта.** Радянська преса повідомляє, що на приказ комісаря освіти Бубнова здискваліфіковано двох абсольвентів робітничого факультету (Робфаку), які у 12-стрічковому поданні, щоби приняти їх до вищої школи, зробили 12 граматичних і правописних помилок.

— **Бібліотека Наполеона.** У французькім місті Мальмезон відкрита вистава бібліотеки Наполеона і географічних карт, яких він уживав підчас своїх походів. Історія цієї бібліотеки не зовсім звичайна. 28. березня 1814 р. жінка імператора Марія Люіза втікла із Мальмезона. Виїжджаючи забрала вона зі собою кілька скринь із книжками Наполеона. Після її смерти ці книжки перейшли до бібліотеки Найперта. Відтак вони перейшли до архикнязя Рудольфа, а від нього до архикнязя Франца Сальватора. Цей рішив їх продати недавно через одного берлінського антикваря. Директор музею Мальмезон дізнавшись про це, звернувся особисто до архикнязя з проханням випозичити ці книжки на виставу. Франц Сальватор охотно згодився. Таким робом після 115-літньої мандрівки книжки з підписами Наполеона вернулись до бібліотеки, звідки вийшли. Крім збірки архикнязя є там книжки Наполеона, читані ним на острові св. Олени. Можна теж там бачити книжку витрат, ведену інтендантом Наполеона з особистими заввагами імператора.

— **Спомини Сновдена.** Льорд Сновден, один із колишніх провідників англійської робітничої партії, рішив списати свої спомини. Головне місце в них займе картина розвитку робітничої партії. Він не довіряє майбутнім своїм біографам і хотів би написати сам про свою діяльність. Він не вів ніколи щоденника і тепер жалує цього, бо мусить пригадувати собі події на підставі часописів. Цей перегляд преси займе йому приблизно рік і рік само списування споминів.

— **В Українській Порадні Матерей** при вул. Ходоровського ч. 15 ординує в недугах діточих д-р Туна-Надраґа — кожного дня від год. 9—10. рано.

НЕМА ТАКОЇ БІДИ, ЩОБ НЕ МОЖНА ДОБУТИ 4 ЗОЛОТИХ МІСЯЧНО НА ПЕРЕДПЛАТУ ЩОДЕННИКА!

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „*Д. К. КОМАНДА СЕРДЕЦЬ*".

Рода-Рода, якого сценарія ужили для цієї фільми, відомий своїм гумором і веселими оповіданнями з військового життя. Дівчина в гарнізоні це завсіди тема пригожа до комічних „кві про кво". Уся комедія в стилі віденських легких оперток; у віденськім вальсі вплетені наскрізь паризькі мельодії.

З листів до Редакції.

Відповідь на московсько-православне крутійство.

В ч. 49 „Слова“ подано до прилюдного відома мого листа з дня 9. VI. 1931 р. до Преосв. епископа Симона. З факту, що я назвав цього епископа „дорогим“, а сам лист закінчив словами: „прошу святительських молитов зі спасаючим благословенням, щиро Вам відданий послушний“, Редакція зробила внесок про мою нещирість в тодішньому часі, коли я вище зазначеного листа писав, і тепер, коли перейшов під зверхність Апостольської Столиці.

В імя правди прошу подати таке моє коротке вияснення:

I. До 20. X. 1931 р. я находився в канонічній підлеглости Єрархії Московській, до котрої належить також еп. Симон. Точно підпорядковуючись каноничним приписам, я був супроти тої єрархії покірливим і слухняним, стараючись виховувати в своїй душі ті почування, якими був обовязаний по думці каноничних приписів, — почування пошани, відданости, щирости та любови. В свідомості свого обовязку я й писав усі свої листи до представників цієї єрархії, а зокрема — до еп. Симона. Значить, я писав так, як старався почувати. Чи це я робив зле?

II. Трагедією для мене, як і взагалі для української православної людности, було те, що православія підпорядкувалося політичним цілям Москви; архієрей і москаль нерозривно злучилися в одній особі; нема іншої спільної мови з московською єрархією, як лише у площині московської ідеольогії. Виявлення цієї трагедії, а зовсім не „похуленіє бившаво Архипастиря“ є змістом оголошеної у пресі статті про мій перехід під зверхність Апостольської Столиці.

III. Коли життя, розум і християнська совість рішуче сказали мені, що покірливість єрархії, яка своєю працею руйнує культуру мого рідного народу і нищуть саму Церкву, по суті є співробітництвом з нею й тяжким злочином, я зробив те, що вимагав від мене обовязок перед Св. Церквою й перед моїм народом. Хібаж я зробив це зле?

IV. Редакція „Слова“ вважає, що мною кермувало не переконання, а лише честолюбство та шукання земного добра. Але чи в Митрополії Варшавській бракувало мені посад і вигідних і почесних? Чи, зокрема, вона не пропонувала мені парохії, про яку сама Дух. Консисторія казала, що „пливе медом і золотом“, — або настоятельства Острізького Собору? Однак усіх цих посад я вирікся: бо обовязок — вище особистого добробуту, а свідомости обовязку не приспить ніяка почесть або земна вигода.

V. Ще редакція „Слова“ запевнює, що від мого переходу нема ніякої шкоди для православія та що не буде пожитку для „східнього обряду“ та для церковного зеднання. Перше запевнення відповідає правді: признанням церковної єдности не можна пошкодити православію, бо православія — щире, правдиве, традиційне — є православієм зі Столицею Апостольською зеднаним.

Щодо пожитку від мого переходу, то його ступінь означить воля Господня та призначення мого народу. Коли українському народові суджено визволитися зпід духовного ярма, наложеного на нього Москвою за допомогою зрадливої Византії, та урятуватися від заглади в морі московсько-безбожницького нигилізму, то він зрозуміє, що єдиним реальним шляхом до духовного визволення й відродження є поєднання з Апостольською Столицею, а добре це зрозумівши й усвідомивши, твердою ногою на цей шлях стане.

Дякувати Господеві, український нарід щораз більше і глибше це розуміє, не вважаючи на всі старання тих, хто хотів би в московському православії викопати для нього могилу.

22. X. 1932, Кремянець.

Протоєрей П. Табінський.

Із судової салі.

СКАСУВАННЯ ВЕРДИКТУ ПРИС. СУДДІВ.

Цілих три дні велась перед судом присяглих у Перемишлі розправа проти Івана Кордяка, сина Федька, нач. громади в Орховичах, пов. Мостиська, обвинуваченого в убивстві Леона Марцінішина.

Бл. п. Л. Марцінішина найшли 22. IX. 1930. мертвого у гром. лісі, зі смертельною раною від стрілу в груди. Слідство в цій справі прокурара припинила, бо все вказувало на те, що Л. Марцінішин поповнив самогубство (при трупі найдено вистрілені патрони).

Щойно 2. V. ц. р., майже по двох роках, зголосився на постерунок у Никловичах Ян Ясінський, знаний в селі й околиці бандит та палій, з донесенням, що він у ночі з 21. IX на 22. IX. 1930 р. був свідком, як обв. Іван Кордяк вистрілом з кріса убив Л. Марцінішина. На підставі заприсяжених його зізнань, зложених у слідстві, прокуратура в Перемишлі внесла проти Івана Кордяка акт обвинувачення за злочин вбивства.

Головний свідок Ян Ясінський на два місяці перед розправою помер на чахотку, але по сповіди перед смертю у присутності кількох свідків відкликав зложені зізнання, заявляючи, що фальшиво обвинив Івана Кордяка у злочині вбивства.

Оборона обвинуваченого на алібі критичної ночі була потверджена. Стверджено теж, що він ніколи не мав ніякої суперечки з Л. Марцінішином і що навпаки: вони жили добре. Розправа виказала крім того, що Ян Ясінський з помсти на І. Кордяка, який приловив його на крадіжі свині у сусіда, зложив такі зізнання на обвинуваченого.

Колиж, не зважаючи на все те, присяглі затвердили 9 голосами питання щодо вини обвинуваченого, трибунал по нараді рішив вердикт присяглих суддів засистувати й оголосив дотичну ухвалу, виходячи з заложення, що присяглі судді помилилися. Цілу ту справу переказав трибунал до найближчої каденції присяглих, яка відбудеться в листопаді ц. р.

Проводив розправі ст. с. Котковський, вотували судді Кантор і Мецґе. Боронив емеритований суддя Дмоховський.

Знесення вердикту присяглих суддів викликало велике враження.

—o—

СПОРТ.

СПОРТ НА ПРОВІНЦІЇ.

ДРОГОБИЧ: **Підгіря — Бетар 2:0 (1:0). Змагання за** перехідну чашу Дрогобича. Цілий час змагань перевага дружини Підгіря, для якої ворота добув Кобільник.

САМБІР. **Дністер — Млот 1:1 (1:1).** Товариські змагання. Дністер грав багато ліпше від свого противника і повинен був ці змагання вирішити у свою користь. Одинокі ворота для Дністра добув Кміт.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

ВІДЕНЬ. **Австрія — Швайцарія 3:1 (1:0).** В неділю 23. ц. м. відбулися у Відні передостанні змагання за чашу д-ра Швелі. Перемогла у несподівано скромному відношенні воріт репрезентація Австрії (перші змагання в Ціріху виграла Австрія 8:1) і запевнила собі перше місце у змаганнях за цю чашу.

Останні змагання за чашу д-ра Швелі відбудуться в неділю 30. п. м. у Празі між Чехословаччиною й Італією.

Д.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у приватних оборотах 8.89.50.

ЗБІЖЕ.

Льоко Підволочиська: пшениця двірська 719.5 24.25—24.75, пшениця двірська 703.5 23.00—23.50, пшениця двірська 681 21.75—22.25, пшениця збірна 701.5 22.75—23.25, пшениця збірна 681 21.50—22.00, мак синій 112.00—117.00.

Льоко Львів: пшениця двірська 719.5 26.25—26.75, пшениця двірська 703.5 25.00—25.50, пшениця двірська 681 23.75—24.25, пшениця збірна 701.5 24.75—25.25, пшениця збірна 681 23.50—24.00.

Інші курси незмінені.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 25. X. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 18—20 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 5·30—5·40 зол.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 26. X. год. 7.30 веч. Опера.
Четвер, 27. X. год. 7.30 веч. „Марія“ (Абонам. 2).

Театр Ріжнородностей.

Середа, 26. X. год. 7.30 веч. „Олімпія“ (вистава закупл.).
Четвер, 27. X. год. 7.30 веч. „Дивні любки“ (ціни знижені).

Концертове Бюро М. Тірка.

Четвер, 27. жовтня: Деля Ліпінська, пісонькарка.

Кіна.

АПОЛЬО: „Москва без маски“.
АТЛЯНТІК: „Люди за кратами“.
КАСІНО: „Чоловік-малпа“ (Ван Дайк).
КОЛІСЕЙ: „Орлиний шпиль“, ревія „Го жінки винні цьому“.
КОПЕРНИК: „Франкенштайн“ (Борис Карлов).
МАРУСЕНЬКА: „Франкенштайн“ (Борис Карлов).
МІРАЖ: „Бен Гур“ (Рамон Новаро).
ОАЗА: „Беніта, цвітка Гавани“.
ПАЛЯС: „Ц. к. команда сердець“ (сценарій Рода-Роди).
ПАН: „Конґрес танцює“ (Ліліяна Гарвей).
ПАСАЖ: „Тайний детектив“.
ПРОМІНЬ: „Сталева рука“, ревія.
СТИЛЕВЕ: „Натхнення“ — з Гретою Гарбо.
УТІХА: „Безбожне дівча“.
ХИМЕРА: „Культ тіла“.

Закордонне радіо.

Четвер, 27. жовтня 1932.

Кеніґсберґ (217,1) 12.30 Оперова оркестра, **Братислава** (278,8) 12.30 Концерт, 18.25 Фортепян, **Мілано** (331,4) 11.15, 17.10 Музика, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40 Спів, **Букарешт** (394,2) 19.30 „Люція з Лямермуру“ оп. Доніцетія, **Білгород** (430,4) 12.05 Концерт, 17.00 Нар. мельодії, **Рим** (441,2) 13.00 Музика, 20.45 „Італійка в Альжирі“ оп. Росінія, **Бероміністер** (459,4) 20.15 „Мінна фон Барнгельм“ ком. Лесінга, **Прага** (487) 21.30 Вечір Паганінія, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 15.30, 17.00 Концерт, **Будапешт** (550,5) 19.30 „Сальоме“ оп. Штравса, **Харків** (937,5) 10.00, 12.15, 15.00, 16.35 Концерт, 19.00 Український концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 27. жовтня 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 15.50, 17.00 Грамофон, 12.30 Метеорольогічний комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.40 Господарський комунікат, 16.05 Почт. скринька для дітей, 16.15 Лекція фр. мови, 16.30 Ґрамофон, Сільва рерум, 16.40 „Оборона християнства перед турками та татарами“, 17.40 Відчит, 18.00 Концерт, біжучі вістки, 18.55 Культ. огляд, 19.15 Всячина, 19.30 „Суспільник на фронті“, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Чеська музика, оркестра, 20.30 Концерт тріа дударів з Праги та спів (Слава Резнічек), 21.30 Княжна Катруся, на осн. Ітса, 22.15, 23.00 Танкова музика, 22.55 Комунікати.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.